

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/161/2015
Identifikačné číslo spisu:	1110226046
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1110226046.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu A., bývajúcí v I. zastúpený JUDr. Ľubomírom Samuelom, advokátom v Banskej Bystrici, Horná 27, proti žalovanému Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 95/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. septembra 2014 sp. zn. 8 Co 511/2012,

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 9. októbra 2012 č. k. 21 C 95/2010-76 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal zaplattenia škody vo výške 3.429,29 eur s príslušenstvom titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu podľa zákona č. 514/2003 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že pasívne legitimovaným a zodpovedným subjektom v predmetnej veci je štát - Slovenská republika v súlade s citovaným § 1 ods. 1 písm. a/ Zák. č. 514/2003 Z.z., za ktorého koná žalovaný ako štátny orgán zodpovedný za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Z dôvodu, že žalobca sa nedomáhal nároku voči vecne legitimovanému subjektu návrh žalobcu zamietol a nepokračoval v konaní vykonaním dôkazov a nezaoberal sa otázkou, či u žalobcu došlo k vzniku majetkovej ujmy. Podľa názoru súdu otázka vecnej pasívnej legitimácie nie je vadou návrhu a súd nebol povinný vyzvať žalobcu na odstránenie vád v návrhu. Len žalobca v návrhu na začatie konania je oprávnený uviesť osobu, u ktorej sa svojho nároku bude domáhať. Súd je povinný voľbu žalobcu akceptovať a následne len skúmať, či žalovaný, ktorého v návrhu označil žalobca má alebo nemá byť zaviazaným na plnenie, (resp. na určenie), ktorého sa žalobca v návrhu domáha. V tomto prípade súd zistil, že žalobca sa domáhal nároku od žalovaného, ktorému nevznikla povinnosť plniť preto ho súd nemohol zaviazat' na zaplattenie dlžnej sumy a musel návrh žalobcu zamietnuť.

Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 30. septembra 2014 č. k. 8 Co 511/2012-92 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a vyslovil, že žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

V odôvodnení odvolací súd uviedol, že súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností dôležitých pre posúdenie dôvodnosti návrhu žalobcu a následne v zhodnotení výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 dospel k správny skutkovým záverom a na ich základe následne vyvodil aj správne právne závery o nedôvodnosti návrhu žalobcu, keď na vec aplikoval i zodpovedajúce ustanovenia § 1 ods. 1 písm. a/, § 5 ods. 1 Zák. č. 514/2003 Z.z. v spojení s § 5, § 43 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré aj správne vyložil v súlade s ustálenou súdnou a výkladovou praxou a svoje dôvody vedúce k zamietnutiu návrhu žalobcu z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie na strane žalovaného aj dostatočne v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. odôvodnil, pričom sa dôsledne vyporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami podstatnými pre právne posúdenie veci, poukázal na všetky podstatné skutočnosti vyplývajúce z vykonaného dokazovania objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia a preto jeho rozhodnutia možno považovať v tomto smere za presvedčivé.

Odvolací súd uzavrel, že súd prvého stupňa svoj záver, že žalobca nepreukázal dôvodnosť ním uplatňovaného nároku; založil na správnom právnom posúdení veci, keď za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom zodpovedá štát a žalobcom označený žalovaný ako ústredný orgán štátnej správy nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody spôsobenej mu pri výkone verejnej moci. Dospel k záveru, že žalobca nedôvodne vytýka súdu prvého stupňa, že jeho postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, resp. že jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p. a opodstatnenosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Namietal, že v podanom odvolaní si uvedomil otázku pasívnej legitímácie štátu v konaní o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, preto ako žalovaného správne uviedol Slovenskú republiku Ministerstvo spravodlivosti, ale odvolací súd bez toho, aby rozhodol o tejto zmene návrhu, pokračoval s pôvodným účastníkom, ktorého potom rovnako ako okresný súd nepovažoval za pasívne legitimovaného a na základe toho rozsudok okresného súdu potvrdil. Tento nesprávny postup, považovaný z hľadiska zachovania postupu súdu určeného § 95 v spojení s § 211 O.s.p., sa prejavil v priebehu konania negatívne (nekonanie so štátom), v čom treba vidieť vadu konania uvedenú v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. Poukázal na skutočnosť, že poučovacia povinnosť vystupuje do popredia hlavne v takýchto prípadoch zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú občanovi nezákonným súdnym rozhodnutím v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy, najmä keď štát sám za seba konať nemôže, ale vždy za neho koná určitá organizačná zložka, v tomto prípade Ministerstvo spravodlivosti, ktorého žalobca označil za žalovaného. Preto v danej veci obstála aj poučovacia povinnosť súdu vo väzbe na správne určený žalovaný procesný subjekt tak, aby sa urobilo za dost' zákonu č. 514/2003 Z.z., najmä keď za štát od predbežného prerokovania návrhu podľa § 15 citovaného zákona konalo Ministerstvo spravodlivosti. Navrhol zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie proti rozsudku je procesne prípustné ak smeruje proti rozsudku

odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (viď § 238 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.). V prejednávanej veci nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa týchto ustanovení, lebo dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku vo veci samej, odvolací súd sa neodchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu (ktorý v tejto veci dosiaľ nerozhodoval a preto nevyslovil právny názor) a dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a nejde o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Dovolanie žalobcu preto podľa § 238 O.s.p. prípustné nie je. Procesnú prípustnosť jeho mimoriadneho opravného prostriedku by vzhľadom na to zakladala len procesná vada v zmysle § 237 O.s.p. Na vadu takejto povahy je dovolací súd povinný vždy prihliadať (§ 242 ods. 1 O.s.p.). O procesnú vadu v zmysle § 237 O.s.p. ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenie vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto procesnej vade ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané ani dovolacím súdom zistené. Žalobca namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Vadu tejto povahy videl v tom, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku pasívnej legitimácie žalovaného, neprihliadol na žalobcove doplnenie a úpravu označenia žalovaného a nerozhodol o takejto zmene návrhu, namietal taktiež nedostatok poučovacej povinnosti v otázke pasívnej legitimácie pre tento špecifický prípad.

Prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. zakladá taký vadný postup súdu v Občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia určenej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov.

Pri riešení otázky pasívnej legitimácie súd posudzuje, či žalobcovi voči žalovanému svedčí hmotné právo (resp., či žalovanému vo vzťahu k žalobcovi svedčí hmotnoprávna povinnosť). Závery súdu o vecnej (hmotnoprávnej) pasívnej legitimácii sa týkajú právneho posúdenia veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad rozhodnutie z 22. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo/70/2008), že právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo súd svojim rozhodovaním neporušil žiadnu procesnú povinnosť. Či už súdy napadnuté rozhodnutia ohľadne pasívnej legitimácie žalovaného založili na správnom alebo nesprávnom právnom posúdení veci (poznámka: dovolací súd rozhodnutia z tohto aspektu neposudzoval), nemohli tým žalobcovi odňať možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Pokiaľ ide o námietku, že odvolací súd neprihliadol na spresnenie označenia žalovaného a toto spresnenie

nesprávne vyhodnotil tak, že nepripustil zmenu účastníka konania na strane žalovaného, dovolací súd poukazuje na to, že žalobca podal žalobu o náhradu škody podľa Zák. č. 514/2003 Z.z. Podaním tejto žaloby začalo sporové konanie, účastníkmi ktorého sú žalobca a žalovaný - ten, ktorého v žalobe označil za žalovaného (za účastníka konania nemožno považovať toho, kto nebol žalobcom v žalobe označený ako žalovaný). Žalobca v žalobe označil za žalovaného Ústredný orgán štátnej správy (Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky) - právnickú osobu so samostatnou právnou subjektivitou. Pokiaľ žalobca v odvolacom konaní za žalovaného označil Slovenskú republiku - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, nejde o spresnené, doplnené alebo opravené označenie v žalobe už skôr označeného účastníka konania, ale ide o označenie úplne iného (odlišného a nového) subjektu, ktorý v konaní doposiaľ nevystupoval. Ak žalobca mienil podať žalobu aj voči ďalšiemu účastníkovi, mal navrhnúť, aby súd rozhodol o pripustení tohto účastníka do konania v zmysle § 92 ods. 1 O.s.p. Vychádzajúc z obsahu spisu dovolací súd konštatuje, že žalobcom namietaný procesný postup súdov bol správny a nemal za následok odňatie možnosti žalobcu konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

K námietke dovolateľa ohľadne nedostatku poučovacej povinnosti zo strany súdov je potrebné uviesť, že poučovacia povinnosť súdu je obmedzená na poučenie účastníkov o ich procesných právach a povinnostiach (procesných úkonoch, ktoré môžu vykonať, ich dôsledkoch a procesnom postupe). Zo žiadnych ustanovení Občianskeho súdneho poriadku nemožno vyvodiť povinnosť súdu poučiť žalobcu o tom, že žalovaný nie je v spore pasívne legitimovaný, nebolo by to poučením o procesných právach a povinnostiach, ale poučením o hmotnom práve, ktoré súd nie je povinný ani oprávnený poskytnúť (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4 Obo 285/1993). Teda nepoučenie súdov nižších stupňov o tomto nedostatku žalobcu nie je vadou, ktorou by bola odňatá možnosť žalobcovi konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

K námietke žalobcu, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 43/2003). Nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť len procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a nie je preto procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcu podľa Občianskeho súdneho poriadku procesne neprípustné. So zreteľom na to jeho mimoriadny opravný prostriedok odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo nepodal návrh na ich náhradu (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.